

pa i primjene engleskog prava u velikoj mjeri pogoduje, jer je inače, napose na području pomorskog prava, engleska judikatura redovito dosta stabilna pa pruža znatne prednosti umjesto "forum shopping"-a koji nastaje kada se unaprijed ne poznaje sudbenost pred koju će spor biti iznesen. Očigledno je da se engleski pravosudni krugovi brinu oko toga da i engleske arbitraže i engleske sudove učine što pristupačnijima strankama koje nisu ni u kakvoj vezi s Engleskom. Konkurencija drugih arbitraža očito navodi te krugove na takva nastojanja, a ona bi doista i mogla postići određene rezultate s obzirom na poznatu kvalitetu engleskog arbitražnog i redovnog sudjenja.

E.P.

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 17.V 1978.

Aliakmon Maritime Corporation
c/a Trans Ocean Continental
Shipping Ltd. i Frank Truman
Export Ltd.

Suci: Lord Denning, M.R, Lord Justice Geoffrey Lane

Brod: "Aliakmon Progress"

Brodarski ugovor na vrijeme - Naručitelji broda u brodar-
skom ugovoru na vrijeme platili dio vozarine - Vrijeme
izgubljeno zbog nezgode pri pokušaju pristajanja na vez i
pravo na primjenu klauzule o periodu prekida plaćanja vo-
zarine ("off hire clause") - Haška pravila i klauzula o
periodu prekida plaćanja vozarine

Tužitelji u ovom sporu, Aliakmon Maritime Corporation, su vlasnici broda "Aliakmon Progress". Prvotučeni su naručitelji broda u brodarskom ugovoru na vrijeme - Trans Ocean Continental Shipping Ltd. Drugotučeni su osiguratelji Frank Truman Export Ltd.

U veljači 1977. tužitelji-vlasnici broda "Aliakmon Progress" sklopili su s prvotučenima (Trans Ocean Continental Shipping Ltd.) brodarski ugovor na vrijeme prema odredbama New York Produce Exchange form za putovanje od Antwerpena do Islanda s povratkom u neku od

afričkih ili arapskih luka.

Ugovor je između ostalog sadržavao klauzulu o periodu prekida plaćanja vozarine ("off hire clause") kao i klauzulu o naknadi prema United States Carriage by Sea Act, 1936. (tj. prema Haškim pravilima).

Brod je predan na uporabu u Antwerpenu 24.II 1977. s tim da će biti izručen u luci Sharjah u Perzijskom zaljevu 14.VII 1977. Za to razdoblje bila je ugovorena vozarina u iznosu od skoro 400 000 \$. Prvotučeni naručitelji broda su na račun vozarine platili oko 120 000 \$. Tužitelji su međutim u tužbi postavili zahtjev na 300 000 \$ kao obvezu plaćanja preostalog duga od strane prvotučenih.

Tužitelji i prvotučeni su bili sporazumni da se spor iznese pred arbitražu, no kako su tužitelji držali da su osiguratelji tuženih, poduzeće Frank Truman Export Ltd. uz naručitelje broda (prvotučeni u ovom sporu) - odgovorni za nastalu obvezu - podigli su tužbu pred Prvostepenim sudom ističući naručitelje broda u brodarskom ugovoru na vrijeme kao prvotučene a njihove osiguratelje kao drugotučene. Tužbeni zahtjev je bio upravljen na postizanje presude prema R.S.C., O 14.

Prvostepena presuda donešena je u korist tužitelja-vlasnika broda. Na presudu se pred Apelacionim sudom žale drugotučeni osiguratelji.

Drugotučeni osiguratelji su u svojoj žalbi naglasili kako je za nastanak spora od osobitog značaja nezgoda koja se dogodila brodu pri pokušaju pristajanja na vez u luci Reydharfjordhur na Islandu. Kako su odmah izvršeni privremeni popravci, brod je već tu imao izvjesno zakašnjenje u odnosu na svoj ranije zacrtani raspored.

Nakon ukrcaja tereta "Aliakmon Progress" krenuo je za Antwerpen gdje je izvršen definitivni popravak. No, zbog ponovnog neplaniranog zadržavanja u luci izgubljen je ranije ugovoreni teret, te je čekajući na novi teret cementa, brod krenuo na kraći put do Abardeena. Vrativši se potom u Antwerpen "Aliakmon Progress" je ukrcao cement i zaplovio prema Perzijskom zaljevu.

Zbog svega izloženog drugotučeni osiguratelji tvrde u svojoj žalbi da imaju pravo na primjenu klauzule o periodu prekida plaćanja vozarine ("off hire clause").

Iako se već pred Prvostepenim sudom nastojalo od strane tuženih postići da ne dodje do primjene Haških pravila (Zakon Sjedinjenih Država o prijevozu robe morem), Apelacioni sud je potvrdio mišljenje prvostepenog suca o pravilnosti primjene Haških pravila na konkretni slučaj. Shodno propisima Haških pravila vlasnici broda nisu odgovorni ni za kakav čin, propust ili nemar bilo zapovjednika, članova posade ili pilota pri upravljanju brodom. Iz toga proizlazi da ako je nezgoda u islandskoj luci nastala zbog nepažnje zapovjednika, tužitelji nisu za to odgovorni.

Drugotuženi su međjutim nastojali dokazati kako je do nezgode došlo zbog lošeg stanja brodskih strojeva, te da je uslijed toga brod bio nesposoban za plovidbu ("unseaworthiness").

Apelacioni sud je potvrdio stajalište Prvostepenog suda prema kojem je nezgoda uzročena isključivo zbog kasno izdate naredbe o poduzimanju potrebnog manevra pri pristajanju na vez, a nipošto ne zbog lošeg stanja broskog stroja.

Što se pak tiče zahtjeva drugotuženih za primjenu klauzule o periodu prekida plaćanja vozarine ("off hire clause") zbog gubitka ugovorenog tereta u Antverpenskoj luci (brod je morao biti podvrgnut temeljitoj kontroli i popravku, te je izgubio 39 dana čekajući na novi teret cementa), Lord Denning navodi u svojem judikatu kako ovakav zahtjev drugotuženih nije opravdan. Naime, prema Haškim pravilima naručitelj broda u brodarskom ugovoru ima pravo pozvati se na spomenutu klauzulu samo ako je lišen mogućnosti korištenja broda i to krivnjom vlasnika. U ovom slučaju naručitelji broda imali su mogućnost korištenja broda, no nisu mogli u odredjenom času dobiti teret.

Do svih spomenutih poteškoća došlo je zbog nemara zapovjednika broda, a Haška pravila isključuju ovakav razlog te ne dopuštaju pozivanje na klauzulu o periodu prekida plaćanja vozarine.

Zbog svega iznešenog Lord Denning je predložio odbacivanje žalbe u cijelosti. Sa svime navedenim u potpunosti se slaže i Lord Geoffrey Lane.

Time je potvrđena prvostepena presuda u korist tužitelja-vlasnika broda i odbačena žalba drugotuženog osiguratelja pred Apelacionim sudom.

(LLR 1978, str.499)

K.V.